

LIBRI

www.libridergi.org

Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi

Journal of Epigraphy, Reviews and Translations

Sayı VI (2020)

P. ÜLGEN, *Kadınlar ve Cadılar*. İstanbul 2018. Yeditepe
Yayınevi, 120 Sayfa (15 Resim ile birlikte).

ISBN: 9786052070659

Mert ATEŞ

Libri: *Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi*'nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı VI: Ocak-Aralık 2020) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni M. Ateş, *Kadınlar ve Cadılar*. Yazar: P. Ülgen, *Libri* VI (2020) 207-208.

Geliş Tarihi: 02.06.2020 | Kabul Tarihi: 24.06.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 05.07.2020

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**P. ÜLGEN, *Kadınlar ve Cadılar*. İstanbul 2018. Yeditepe Yayınevi, 120
Sayfa (15 Resim ile birlikte). ISBN: 9786052070659**

Mert ATEŞ*

Pınar Ülgen, hazırlayıp sunduğu eserinde; Ortaçağ denildiğinde akıllara muhtemelen ilk gelen ve pek çok yazınsal ve görsel eserlere konu olan, fakat yine de eksikliği hissedilen bir konu üzerinde duruyor. Eksikliği hissedilen diyoruz zira yazarın kendisinin de “Neden kadın?” sorusuna cevap arayışı ve cadı olduğu varsayılabildiği kadar kadının öldürülüşünün sebebinin, tabii ki bu kadar kolay bir şekilde bulunamıyordu. Bu yüzden yazar, bu konudaki açığı biraz daha giderebilmek amacıyla, kitabında özellikle cadılık ile alakalı olayları kadınsal bir bakış açısı ile alıp ve kronolojik olarak somut eserler üzerinden örneklerle “*Orta Çağ-Kadın ve Ateş üçgenini*” anlatmaya çalışmıştır.

Kitap; İçindekiler (5), Önsöz (11), Giriş (13-18), Orta Çağ’ın Fenomenleri Cadılar (19-78), Bir Cadının Günlüğü (79-88), Ek-1: VIII. Innocentius’un Bildirisi (89-94), Ek-2: Tod’de Büyücülükle İlgili Bir Mahkeme Kaydı Örneği (95-110), Sonuç (111) ve Kaynakça (112-120) olarak iki ana bölüm ve iki ekten oluşmaktadır.

Ortaçağ’ın Fenomenleri Cadılar (19-78) adlı bölümde yazar, cadı kelimesinin etimolojik araştırmasından bahsederek, tarihsel olarak önemini açıklamıştır. Bölümün ilerleyen sayfalarında, yazarın “Neden cadılar var?” sorusuna dinsel ve sosyal olarak baktığı görülüyor. Daha sonrasında yazarın, Avrupa ve Asya kıtalarındaki cadılık ile alakalı kıyaslamalarıyla, şeytan ve cadı arasındaki ilişkiye sosyo-demografik olarak ışık tutmayı amaçladığı söylenebilir. Ayrıca yazar bu bölümde, tarihe geçmiş pek çok ünlü kimyager ve büyücüden de bahsetmiştir. Yazarın bu bahsedişlerinde, hangi şahsın hangi büyü ile bilindiğine ve sonucunda da nelere yol açtığını neden-sonuç ilişkileriyle açıklaması farklı bir üsluba sahip olduğunu göstermektedir. Bölümün ortalarından sonlarına doğru, yazarın birinin nasıl cadı olduğunu anlamak amacıyla izlenen yollardan ve yöntemlerden bahsetmesi ve bunu sosyo-ekonomik, eğitim ve yönetim şekli ile birleştirmesi ve aynı zamanda da bunları resimlerle anlatması, konunun daha farklı bakış açılarıyla ele alınıp, tartışılması için ortam hazırlıyor. Bölümün en son kısımları ise, yazarın kadınlara karşı yapılan işkencelerin ve gösterilen bu tutumun “ekofeminizm” ile sonuçlandığını iddia etmesiyle devam ediyor. Bölümün “*Eğer Bakire Meryem Hristiyanlığın ideal kadınıysa, cadı da Madonna of Mercy (Meryem Ana’nın en tanınmış figür olduğu tema)’nin karşıtı idi...*” sözleriyle sonlanıp ve sebepsiz yere cadı olduğu düşünülen bir genç kızın, engizisyoncular tarafından kaçırılmasını konu alan bir öyküyle devam edeceğini söyleyen yazar diğer bölüme geçiş için ışık tutuyor.

Bir Cadının Günlüğü (79-88) adlı bölümde yazar, genç bir kızın sebepsiz yere cadı olduğunun düşünülmesinin ve birinci bölümde bahsedilen kriterlere uymadığı için engizisyoncular tarafından kaçırılmasını konu alan bir öyküyü anlatmaktadır. Eserde, ana bölümlere ek olarak iki de ek bulunmaktadır. *Ek-1: VIII. Innocentius’un Bildirisi’*nde (89-94) yazar cadı işlerinin yaygınlaşması, avların artması ve toplumsal karışıklığın üstüne yapılan bildirin detaylı bir anlatıma yer vermiştir. *Ek-2:*

* Ph.D., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Ortaçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. mertates@outlook.com | 0000-0002-1406-9397

Todi'de Büyüçülükle İlgili Bir Mahkeme Kaydı Örneği'nde (95-110) ise yazar, Ripabiancalı Matteuccia Francisci'ye karşı yürütülen bir duruşmanın kaydını alıntılamıştır. Son olarak eser yazarın *Sonuç* (111) kısmıyla bitmiştir. Bu bölümde, cadılığın gerçek mi yoksa Kilise için hayali bir tehlike mi olduğunun asla bilinemeyeceğini, tek bilinen gerçeğin 3 milyondan fazla cadının katledilmesi olduğunu ve hala günümüz dünyasında Cadılar Bayramı gibi ritüellerin belki de geçmişte haksız suçlamalar sonrası öldürülen insanlara karşı duyulan vicdan azabının da yansıması olabileceğini iddia eden sözleri yer almaktadır. Eserin en son kısmında da yazarın kullandığı kaynaklar dizinini gösteren *Kaynakça* (118) kısmı yer almaktadır.